Ч. 190 Неділя 24 серпня (5 вересня) 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за вложеням оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Цісарскі маневри на Moраві. — Переговори Правительства з парляментарною правицею.— Pester Lloyd о австрийских відносинах).

Вчера, в другім дни маневрів виїхав Цісар о семій години рано верхом на поле маневрів і приглядав ся з занятєм маршам розвинених войскових відділів. Около девятої години розпочала ся рішаюча битва, однако перед єї окінченєм видав Цісар приказ застановити военні рухи. Цісар хвалив кілька разів добре вивченє вояків і рухи поодиноких відрядів. Войско цілий час держало ся дуже добре. По повороті Цісаря до замку в Бистриці відбув ся обід під шатром. Маневрам сприяє найкраснійша погода, а доохрестне населенє живо інтересує ся ними і заєдно вижидає виду свого улюбленого Монарха. Товпи людий приглядають ся з великим занятєм рухам войск і витають поодинокі відряди дуже сердечно.

По полудни відвідав Цісар новозбудовану школу народну для хлопців. Витали там Найдост. Гостя міскі достойники, директор школи, величезні товпи народу і молодіж шкільна — всї з найглубшою почестию і горячим одушевленєм.

Цісаря повитав промовою місцевий сьвященик, на що відповів Цісар кількома ласкавими словами і перейшов відтак до салї шкільної, де відсьпівано гимн народний, один з хлопців виповів бесїду, а Цісар вписав своє імя в памяткову книгу. Відтак висказав своє вдоволенє з принятя і з того, що бачив. В сїнях школи уміщено памяткову таблицю. Серед грімких окликів радости товпи удав ся Цїсар до фабрики Тонета, де повитав Монарха промовою властитель. Цїсар відповів ласкаво і оглянув заведенє з очевидним вдоволенєм. Вкінци серед радістних окликів товпи повернув до замку.

Переговори правительства з парляментарною правицею поки що закінчені. Вчера по полудни о 3-ій годині удав ся субкомітет до ґр. Бадевї'ого. Представителї поодиноких ґруп правиці подали докладно жаданя своїх сторонництв. Ґр. Бадені вислухавши жадань забрав голос і іменем правительства зложив заяву. Відтак вивязала ся жива дискусия над средствами спиненя парляментарної обструкциї. І в тій справі наступило цїлковите порозуміне. Конференция скінчила ся о пятій годині, а по нїй лишив ся ще на нарадї з ґр. Баденїм ґр. Фалькенгайн. Субкомітет збере ся на ново аж на кілька днїв перед скликанєм парляменту. На вступі нарад парляменту будуть старати ся правительство і правиця перевести вибори до делеґаций і ухвалити буджетову провізорию разом з провізоричною угодою з Угорщиною.

Pester Lloyd помістив довгу статю о австрийских відносинах, в котрій доказує, що здїйстненє автономічної проґрами правиці значилоби зміну конституциї в дусї федералїстичнім, а то не дасть ся перевести против Нїмцїв, а треба також взяти і то на увагу, що не можна змінити істнуючих правнодержавних відносин Австриї до Угорщини.

Угода між Австриєю а Угорщиною має за підставу дуалїзм в нинїшній формі, коли би та форма упала, то упадає також цїла угода, а всї сторонництва угорскі заявились би лише за персональною униєю. Отже федералїзм в Австриї був би великим переворотом, на який Угорщина не могла би згодити ся.

З'їзд катихитів у Львові.

З'їзд катихитів, що відбув ся на днях у Львові, ухвалив слїдуючі резолюциї:

1. Постарати ся о зміну закона державного з 20 червня 1872 р. в тім напрямі, щоби душпастирі обовязані були удїляти науку релїґії безплатно лише в школї місцевій і то най-висше триклясовій. 2. Подбати о зміну закону краєвого з 1 грудня 1889 р. в тім напрямі щоби був осібний катихит не лише для шкіл народних 4-клясових і виділових в тій самій місцевости, але і там, де шкіл народних в різ них місцевостях в однїй парохиї є шість. 3. Домагати ся, щоби години їзди до школи були вчислювані до годин обовязкових.

В справі іспитів кваліфікацийних для катихитів ухвалено: 1. Комісиї іспитові у всїх епархіях мають поступати при іспитах після одної норми і вимагати однакового приготовленя від кандидатів. 2. Членом такої комісиї повинен бути також один катихит. 3. Іспит буде складати ся з двох частий: письменної працї, доставленої іспитованим комісиї в часї 6 місяцїв, і устної з доґми, етики і істориї церковної. 4. Інтеґральною частию іспиту письменного буде також фахова дидактика і педаґоґіка

---

7)

З записок сибірского туриста.

(З російского — В. Короленка).

(Дальше).

Проскуров обернув ся до мене і пожирав мене своїми великими очима.

— Так, замордовано „Забияку“; бо так єго називали. Але позвольте спитати вас: звідки ви тим интересуєте ся?

— Гм! — забурмотів Василь Іванович і з єго очий видко було охоту до жартів — переслухайте-но ви єго добре!

— Я стрітив ся був раз з ним.

— Так? — спитав протяжно Василь Іванович. — Ви з ним стрітили ся?... Ви не мали нїчого против него? А може надїяли ся спадщини по нїм?

— Лишіть ваші жарти! І що то за чоловік! — крикнув на него Проскуров і знов обернув ся до мене:

— Простіть, пане, я не хотів вас цїлком втягати в ту справу, але ви понимаєте — интереси справедливости, почутє права...

— Гуманність і спасенє людскости... докинув і собі Василь Іванович.

— Одним словом — говорив Проскуров дальше, кинувши на Василя Івановича лютим поглядом — я хотів лиш сказати, що бережене інтересів справедливости можна жадати від кождого горожанина. І колиб ви менї подали які вісти, що відносились би до тої справи, то — розумієте — то... коротко, ви властиво обовязанї то зробити.

— Я не знаю о скілько мої зізнаня можуть причинити ся до вияснення тої справи, але як они вам на що придадуть ся, то я буду дуже радий.

— Славно, ваша вічливість приносить вам честь, мій пане! Вільно спитати, з ким маю честь говорити?

Я назвав себе.

— Афанасий Іванович Проскуров — представив ся він менї. — Ви були такі вічливі заявити, що хочете послужити справедливости; не беріть же менї того за зле, коли я надужию вашої доброї волї і попрошу вас, аби ви зі мною поїхали.

Василь Іванович голосно розсьміяв ся.

— Ну, того вже за богато — чорт знає що таке!... Чи не хочете ви єго зараз арештувати?

Проскуров скоро і наполоханий вхопив мою руку.

— Але-ж прошу вас, не вірте таким балаканинам — сказав. — Що за гадка!

Я зараз успокоїв єго, що навіть не думав о тім.

— Василь Іванович жартує — замітив я.

— Дуже рад, що мене розумієте. Мій час дорогий. По дорозї оповісте менї, що знаєте. Случайно не маю секретаря.

Я не мав причини відмовити тим запросинам.

— Противно — відозвавсь я — ще перше хотів я вас просити, щоби ви мене взяли, бо цїла справа дуже мене цїкавить.

Перед моїми очима появила ся як жива стать „Забияки“ з єго понурим лицем і поважними, задумчивими очима. — „Він спровадить нещастє на мою голову“ — то було єго причутє, котре менї знов прийшло на гадку. Я тремтів. Нещастє стрітило єго як раз там в тім вивові, котрий в єго житю вже перше так нещастно визначив ся.

— Ах! — скрикнув нагле Василь Іванович — глядячи уважно крізь вікно. — Афанасиє Івановичу, може скажете менї, хто то так жене звідтам від лїса?

Проскуров лиш кинув оком у вказанім напрямі, а вже вибіг на двір.

— Скоро, Бога ради! — крикнув до мене, вхопивши свою шапку зі стола.

Я пішов за ним і готовий до їзди вийшов на ґанок. В тій хвили заїхав перед двері віз

Поглянувши в напрямі до лїса, побачив я скоро наближаючий ся віз. Їдучий часто вставав і щось говорив до фірмана; видко було як хтось живо розмахував руками, то підношав їх, то опускав. Косо падуче проміне сонця відбивало ся від ґузиків і золотих вишивань мундура, так що они ясно блищали.

Проскуров заплатив візникови — видко щедро — бо той був дуже вдоволений.

— Дякую вашому благородію!

— Ти єму сказав? — спитав Проскуров показуючи на нового фірмана, що мав єго дальше вести.

— Сказав — відповів той.

— Ну, уважай же! — сказав Проскуров сїдаючи на віз — як приїдемо на місце за пів-

практична враз з докладним знанєм приписів шкільних, обовязуючих катихита. 5. У всіх школах треба завести надзір над наукою релїґії через фахові орґани Ординарияту. 6. В кождій епархії повинен бути окремий епархіяльний інспектор до надзору релїґії в школах середних. 7. Ординарияти видадуть для сих інспекторів потрібну інструкцию. 8. Катихити обовязані що року складати ординариятам справу з успіхів в науцї релїґії.

Як звісно, то на з'їздї сїм виголосили рускі розвідки о. Крипякевич: „Про небезпечности, в котрих жиє молодїж" і о. сов. Тороньский: „Про гармонійне дїлане катихитів і про конечність, щоби суспільність піддержувала їх змаганя".

Заким резолюциї увійдуть в житє ухвалено: Внести петицию до Сойму краєвого о управильнене винагороди для душпастирів за удїлюванє науки релїґії в позамісцевих школах в сумі 50 зр. річно.

Зборам проводили через дводневий час обрад др. Юл. Буковский і сов. Ал. Тороньский. П. Віцепрезидент ради шкільної і деякі інспектори взяли участь в нарадах в послїднім дни зборів.

Новинки.

Львів дня 4-го вересня 1897.

— **Іменованя.** Іван Михайло Розвадовский іменований приватним доцентом індо-ґерманьских язиків в університетї в Кракові; др. Іларій Шрам приватним доцентом хірурґії, а професор політехніки у Львові др. Вячеслав Іван Ляска приватним доцентом астрономії в університетї у Львові.

— **Письменний іспит зрілости** в женьскій семинариї учительскій у Львові (ул. Скарбківска ч. 39) розпічне ся дня 9-го с. м. о годинї 8-ій рано.

— **До середних шкіл у Львові** записало ся в сїм році 3 573 учеників, а то: до ґімназиї академичної (рускої) 463, до ґімназиї II. (нїмецкої) 390, до ґімназиї Франц-Йосифа 628, до ґімназиї IV. 771, до ґімназиї V. 745, до школи реальної 576 учеників.

— **Пригода на зелїзници.** Дня 1-го с. м. при в'їздї поїзду до стациї Прошови (шлях Острів-Копичинцї) вискочив з шин з незвістної причини почтовий віз, семий в поїздї, а почтовий кондуктор, що був в тім возї, потерпів легке скалїчене в голову. З подорожних нїхто не потерпів нїякої ушкоди.

— **Зелїзничий злодїй.** Віденьскій поліциї удало ся оногди прихопити того злодія, що в часї між 13 а 17 мин. м. допустив ся цїлого ряду крадежий в спальнях ваґона на шляху Відень-Краків і Відень-Карльсбад. Звичайно, коли така крадїж лучила ся, був між подорожними також поручник, котрий оповідав, що й его окрадено. Він бував в мундурі з зеленими вилогами і жовтими ґузиками. Тілько знала поліция. Оногди побачив один з аґентів поліцийних у Видни так одїтого офіцира і пішов за ним до готелю. Там довідав ся, що той поручник замельдував ся як Йосиф Клем з Праги. Позаяк у войсковім шематизмі не було такого офіцира з зеленими вилогами, почато слїдити за дотичним офіцером. Над вечером вийшов мнимий офіцир в цивільнім одїню з готелю, і тодї его арештовано. Найдено при нїм 300 зр. і золотий годинник. При переслуханю признав ся до вини. Має 27 лїт і єсть вояком 4-го полку босаньско-герцеговиньского. Називає ся Младен Баришич. По переведеню слїдства буде відданий войсковим властям.

— **Огнї.** З Берегів коло Самбора пишуть: Вість о пожарі в Берегах, який там лучив ся дня 19-го серпня с. р., була недокладно подана. Річ була така: Згаданого дня погоріло шісьнайцять загород селяньских і всї парохіяльні будинки разом з мешканєм, при чім парох о. Ів. Мельник потерпів діймаючу шкоду. Згоріла ему більша половина необезпеченого збіжа вартости 800 зр. і недвижимости (одїж і біле цїлої родини, постіль і пр.) також зовсїм необезпечені, а варті до 700 зр.

— **Конї в капелюхах.** В Льондонї хотять убирати конї в капелюхи. Почин до сего дав рапорт анґлійского консуля в Бордо, де конї пишають ся капелюхами вже від давна. Щоби виказати пожиток з них, доносить консуль, що при тамошнім кіннім трамваю що року кільканайцять коний гинуло від сонїшного удару, а від часу впровадженя капелюхів випадки такі не лучають ся зовсїм. Надіслані консулем моделї соломяних капелюхів відослано зараз до одної з найбільших анґлійских фабрик капелюхів з соломи. Капелюхи тї мають широкі криси, дїри на уха і стяжки до завязуваня під бородою. Товариство опіки над звірятами замовило таких капелюхів дуже значну скількість.

— **Про посьвящене церкви в Жовтанцях** пишуть: Ще перед чотирма роками приступила жовтанецка громада до будови нової церкви, бо старенька церков, збудована ще за польских часів, була так мала, що могла помістити ледво четверту часть парохіян. При великій жертволюбности громадян станула церков справдї величава. Збудована в стилю византийскім з примішкою стилю романьского, звертає она вже з далека на себе увагу своєю величиною і красою. В день Успенія Пресв. Богородицї мало відбути ся посьвящене, котрого мав довершити сам епископ перемиский Єго Преосьв. Константин Чехович. Вість про се рознеслась по цїлій околици; побожний народ заздалегідь ладив ся на велике сьвято. Приїзд архипастиря заповідженний був на четвер. При в'їздї до села поставлено дві гарні, зеленю прибрані тріюмфальні брами, одну перед костелом, другу коло церкви. Обі були пристроєні хоругвами в народних красках, а на вершках виднїли ся дві таблицї, на котрих були в'ображені знамена епископскі, жезл, хрест і мітра, та початкові букви архипастиря К. Ч. Вся дорога між обома брамами висаджена була густо зеленими смереками. Зазначити треба, що і Поляки жовтанецкі взяли участь у всїх приготовленях до принятя достойного гостя. Вже від полудня почали надходити до Жовтанець великі громади людий з сусїдних і подальших сїл; а дзвони церковні витали надходячі процесиї, що спішили на повитане архипастиря. Від години 3-ої ждали вже тисячі народу з хоругвами і образами при першій тріюмфальній брамі. На стрічу сподіваного гостя виїхала кінна бандерия жовтанецких парубків, сьвяточно одягнених і прибраних в синьо-жовті ленти і з такими-ж хоругвами в руках. Коло 6-ої години над'їхав в супроводї тої бандериї достойний гість, і в ту хвилю роздались радістно дзвони і вистріли з моздірів. Перед брамою повитали архипастиря жиди, що уставились по обох сторонах гостинця з тойрою. В самій брамі промовив до дорогого гостя іменем громади поважний селянин Ст. Харина, заступник начальника громадского, висказуючи радість по причинї

тора години, дістанеш рубля, але о одну мінуту пізнїйше, то...

Але конї вже скочили і понесли нас як з вітром.

6. Євсеїч.

До Б. було може двайцять верстов дороги. З початку дивив ся Проскуров кождої хвилї на годинник і неспокійно обзирав ся. Але коли пересьвідчив ся, що конї бігли скоро, та що нема й бесїди, аби нас хто здогонив, обернув ся до мене.

— А тепер, папе, кажіть, що ви о тій справі знаєте?

Я розповів єму о моїй пригодї в вивозї, о причутю візника і о погрозї, яку кинув за ним один з розбійників, здасть ся „купець". Проскуров не пропустив нї слова з мого оповіданя.

— То всьо має значінє — сказав. — А пригадуєте собі лиця тих людий?

— Пригадую собі, з виїмком може купця.

Проскуров кинув на мене погляд тяжкого докору.

— Ах Боже! — крикнув і з тону его бесїди чуло ся сильне розчарованє. — Вам вправдї не можна з того робити нїякого докору, але як раз его, повинні ви були собі затямити.... Шкода, велика шкода, але він не уйде перед рукою справедливости.

Не минуло ще півтора години, коли ми наспіли до найблизшої стациї. Видавши приказ зараз запрягати, велїв Проскуров покликати до себе війта.

Вскорі з'явив ся селянин, невеликого росту, з рідкою бородою і хитрими очима. Лице мало добродушний, а заразом і якийсь хитрий вираз; але взагалї зробив він на мене приємне і користне враженє. Єго одежа не вказувала на богатство. Коли вступив до комнати, поклонив ся низько, поглянув відтак на дверї, немов аби пересьвідчити ся, чи хто не підслухує і приступив близше. Здавало ся, що при Проскурові трохи унимає ся.

— Добрий день, Євсеїч! — сказав весело Проскуров. — А що, може вже пташок утїк?

— Та як? — відповів війт боязливо. — Миж его стережемо.

— Ти не пробовав говорити з ним?... Що він казав?

— Пробовати то я пробовав, але він не говірливий. Спершу хотїв я его по доброму наклонити до говореня, але по тім — мушу признати ся — став ему грозити.

— Чого лежиш як колода? Не знаєш, хто я?

— Ну, кто?

— Твоє начальство!

— Таке начальство бив я звичайно поза уха!

Ось як віпновів! І що з ним дїяти?

— Ну, добре, добре! — перебив ему Проскуров нетерпеливо. — Стережіть его добре. Я незадовго верну!

— Він не втече. А впрочім — то треба ему вже признати — він спокійний і лагідний. Лежить так, тай лежить цїлком тихо і лиш на стелю дивить ся; лиш раз встав і попросив їсти. Я дав ему тодї і трохи тютюну, бо просив; закурив собі і знов ляг.

— Добре, любчику! Спускаю ся на тебе. А якби приїхав фельчер, то пришли его там на місце.

— Можете спуститись. Я хотїв ще спитати.

Євсеїч приступив до дверий і осторожно виглянув на двір.

— Ну що ще? — спитав Проскуров, що вже збирав ся до відходу.

— Та ми говорили між собою в селї.... почав Євсеїч оглядаючись несьміло і спозираючи на мене — колиб так ми, селяни, взяли тамтих на зуб, то було би добре....

— Ну? — спитав Проскурав прислухуючись уважно нескладній бесїдї селянина.

— Війдїть бо в наше положене, ваше благородіє! Ми вже не можемо стерпіти довше того неспокою. А тут та шайка має таку силу! Не можна з нею нїчого порадити. Навіть ось той чоловік — щож він є? Найманий — за гроші найманий.... Не зробив би був він того, то зробив би другий!

— Правда! — потвердив Проскуров. — Говори дальше, братчику. Як бачу ти не дурний. Щож дальше?

— Та більше нїчого, лиш колиб ми селяни виділи яку поміч, то ми би вже против тамтих виступили.... Ми всї, цїла громада, то таки велика сила....

— То добре, поможіть справедливости, а она поможе вам — сказав Проскуров з повагою.

— Очевидно — сказав Євсеїч задумчиво — але відтак кажемо ми собі в селї: коли они т. є. начальство, нїчого тамтим не зроблять, то тодї ми за всьо відповімо — ми всї без виїмки!.... Бо тамті прийдуть знов до сили....

Проскуров підскочив, немов би єго хто довбнею ударив і вибіг не промовивши нї слова на двір. Я пішов за ним і лишив Євсеїча, що здавалось сумнївав ся о успіху своєї наради, в хатї.

Проскуров до крайности роз'ярений сїв на віз.

— То так все! Все торги! Запевни їм успіх, тодї они тобі поможуть.... Що ви на то скажете? Тож просто — брак всякого почутя права!

— Коли ви вже до мене звертаєтесь з тим питанєм, то мушу признати ся — відповів я — що не можу з вами згодити ся. Менї здає ся, що они можуть від начальства, тої „сили", домагати ся запевненя, що добра справа буде мати успіх в правній дорозї. В чім же-ж лежить понятє „сили"? Коли відбере ся громадї право саму себе судити, то тим самим переймає ся на себе рівночасно якісь обовязки, а коли їх не виповняє ся, то....

приїзду Єго Преосьвященьства, і подав на таци хліб-сіль. Опісля іменем цілого деканату повитав епископа гарною промовою куликівский декан о. Кокотайло. Епископ на один і другий привіт подякував сердечно, і тогді рушив похід до костела, де повитав достойного гостя р. кат. адміністратор о. Горавский. Уділивши свого благословеня зібраному в костелї народови, удав ся епископ до старої церкви, де єго повитав місцевий приходник о. Мих. Залїтач. В церкви відправив епископ при участи численно зібраного духовеньства молебен і поблагословивши нарід, удав ся до помешканя пароха. На другий день о 8 годині удав ся епископ до нової церкви, котра обчислена на 4.000 осіб, і половина набожних не могла помістити ся. Около 10-ої години почалась соборна служба Божа; в часї служби співав з нот жовтанецкий хор, і то зовсїм добре. Служба скінчила ся около 2 ої години. По службі промовив дуже гарно епископ з свого трону до народу. Опісля в супроводї сьвящеників вернув на попівство на обід, на котрім явили ся також заступники властий і деякі запрошені гості. При обідї при вистрілах з моздїрів промовив господар в честь достойного гостя, за що сей сердечно подякував. Около 6 ої години, прощании вдячним духовеньством і народом від'їхав Преосьвящений знов в супроводї бандериї з поворотом до Львова і дальше до Перемишля.

Господарство, промисл, торговля, гіґієна і виховане.

Добрі ради.

— Робота у вересни в садї і огородї. В садї найбільша і найважнїйша тепер робота — збиранє овочів. У нас і садівники і господарі все ще й не уміють і по части навіть не хотять обходити ся розумно з садовиною, а длятого опісля велика єї часть марно пропадає та приносить страту замість зиску. Обтрясати або зщибати овочів нїколи не належить. Шкода з такої роботи двояка: раз потовче ся садовина, не дасть тогди довго тримати ся, бо борзо гниє, а навіть і сьвіжа але потовчена садовина тратить на вартости; а відтак через трясенє і зщибанє обломлюють ся галузки, що в слїдуючім роцї могли би родити і через то зменшує ся добру збірку в слїдуючім роцї. Зривати садовину, о скілько можна, треба за погоди; коли же мусить ся зривати за слоти то треба єї розстелювати на матах або на соломі, щоби обсихала. Зривати треба або просто руками або відповідними до того жердками розколеними в горі. Дуже делїкатну садовину треба зривати на день або два перед тим, заким доспіє. При зриваню овочів треба їх зараз і сортувати. Зараз по вібраню овочів можна слабо ростучі дерева тим способом відмолодити, що обтинає ся на них досить значно галузе, але лиш таке, котре не родило. — В огородї вибирає ся тепер що дня огородовину, але сего місяця і аж до половини жовтня ще час прятати ва зиму. Капуста, селера і т. п. ростуть тепер ще дуже добре. З підливанем нема вже великої роботи; за то треба звернути увагу на робленє компосту, тим більше, що тепер єсть в огородї множество відпадків, з котрих дасть ся компост робити. На грядки можна ще послїдний раз засївати моркву, і ту ярину, котру можна би, скоро настануть приморозки, пересадити до теплих скринь на зиму. Наконець треба збирати кіньский гній, щоби опісля можна робити з него теплі скринї; гній той треба складати весь на купку окремо, а прочий гній мішати до компосту.

— Ягоди з базнику можна дуже добре використати до ужитку. Можна з них смажити повила, котрі добре їсти особливо против бігунки. Соком з тих ягід закрашують вино на червоно, а се також добре знати. Можна з тих ягід робити вино так само як і з инших ягід, або наливати горівкою. Наконець можна ними замість т. зв. „шварцу" чорнити чоботи. Жменю ягід завиває ся в платок і мастить ся ним чоботи притискаючи так, щоби сок витїкав і входив в шкіру, а відтак витирає ся чоботи на сухо щіткою. Чоботи тогди наберуть синяво чорної краски і будуть сьвітити ся як ті модні подібної краски.

— Конї треба перепрягати як молоді, котрі уїзджає ся, так і старі вже уїзджені; підручного з правого боку треба переложити на лївий бік, а бичевого (сїдлового) з лївого на правий. Причина сего єсть потрібна з двох причин: раз з практичних взглядів, щоби конї, особливо тверді в писку, не подавали ся заедно лиш в один бік, що при повоженю і навертаню, особливо же, коли конї сполошать ся, робить великі трудности, а відтак і задля краси в запрязї. Декотрі конї, розумів ся зле уїзджені, мають ту погану навичку, що нахиляють голови до середини, або знов один нахиляє до середини, а другий на бік. Через часте перепряганє коний привичаїть ся їх нести голови рівномірно і красно. Наконець, коли один кінь окулявіє, або й згине, то можна буде легко дібрати до запрягу другого подібної масти.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних** оповіщує: „Посилки нарочні (експресові) на ц. к. зелїзницях державних". На ц. к. зелїзницях державних істнує вже від кількох лїт постанова, що посилки не перевисшаючі ваги 50 кґр. можна надавати при поїздах особових, а то без листу перевозового і без огляду на пору дня. Хосен з того способу висилання полягає в тім, що така посилка надана 15 мінут перед від'їздом поїзду особового, відходить безусловно тим поїздом і в місци призначеня може бути видана адресатови сейчас по приїздї. — Експедиция тих посилок нарочних (експресових) відбуває ся в такий спосіб і по таких цїнах, як експедиция пакунків з тою тілько різницею, що належитість за перевіз поїздом поспішним виносить півтора рази стілько як за пакунок. — Наколи надавець бажає, щоби в місци призначеня адресат о прибутю посилки був повідомлений, то треба се заповісти в експедициї пакунковій і умістити на посилцї докладний адрес відбирателя. — Експедиция пакункова не видає тодї посьвідчення надачі, але пересилає тоє разом з посилкою до стациї призначеня. — Яко посилки нарочні (експресові) не можна надавати таких товарів, котрі по мисли постанов реґуляміну виключені суть від перевозу поїздами особовими. — Посилки нарочні (експресові) доходять до місця призначеня рішучо скорше, як посилки поспішні зелїзничі або почтові. — Занадто мале хіснованє з того рода експедициї треба приписати тій обставинї, що згадана постанова не єсть звістною загалови інтересованих.

Телеґрами.

Гомбурґ 4 вересня. Італїяньский король з жeною прибули тут вчера по полудни. Привитали їх цїсар і цїсарева нїмецка. Король забавить кілька днїв на маневрах.

Канея 4 вересня. Адмірали видали розпоряджене, котре установляє міжнародну войскову комісию до виконуваня полїциї в Канеї. Адмірали застерегли собі право установити такі комісиї і в инших окупованих місцевостях, наколи окаже ся така потреба.

За редакцию відповідає [illegible]

Проскуров живо обернув ся до мене і хотів очевидячки щось на то відповісти, але змовчав і задумав ся.

Ми уїхали може яких шість верстов, коли почули за собою дзвінки.

— Ага, тамті їдуть не перепрягаючи — сказав Проскуров. — Тим лїпше, бо они не могли говорити з арештантом! Я собі то зараз гадав.

7. Судовий асесор.

Сонце вже сховало ся, коли ми доїхали до вивозу; однако було ще досить ясно, хоч в вивозї вже темнїло. Воздух був студений і тихий. Скала сторчала високо понад мраку, що стелила ся попри землю, а над скалою ясніів блїдий місяць. Чорний лїс стояв непорушно як зачарований. Тишину переривав лиш голос дзвінків, що роздавав ся у воздуci і ніс ся відгомоном по вивозї. За нами чули ми той самий голос, тілько вже слабший.

З лїсної гущавини підіймав ся легкий дим. То вартуючі селяни лежали довкола варти в понурім мовчаню. Побачивши нас, повставали і познимали шапки з голов. На боцї лежав труп прикритий полотном.

— Добрий вечер, други! — сказав тихо слїдчий судия.

— Здоровля желаем вашому благородію! — відповіли селяни.

— Нїчого не рушене?

— Нї — лиш єго положили ми трохи лїпше; зьвірина не рушана.

— Яка зьвірина?

— Та-ж і єго коня застрілили ті розбишаки. Він їхав туди вероом.

Справдї о яких трийцять кроків лежав убитий кінь.

Проскуров взяв вартівників з собою і розглядав окружене. Я приступив до трупа і підоймив полотно.

Смертноблїді черти лиця були спокійні. Згаслі очи глядїли в гору у вечірне небо, а на єго лици видко було тот вираз сумніву і питаня, який кладе смерть на кожде лице, як пятно улетївшого житя.... Лице було чисте, не закровавлене.

По чверть години перейшов попри мене Проскуров до місця де схрещували ся дороги. На против него їхала та фіра, що їхала за нами від послїдної стациї.

З воза вилїзли не молодий вже чоловік в полїцийнім уніформі і другий, молодий в цивільнім одїню, лїкар.

Асесор був очевидячки утомлений. Єго широка груд піднимала ся як ковальский міх і він лиш поволи наближав ся. Також і єго лиця надували ся, а кінцї фарбованого вуса то підпимали ся просто до гори то знов опадали. Довге, шпаковате волосє було покрите порохом.

— Уф! — сказав він. — Вас догонити, Афанасие Івановичу, не легка річ. Добрий вечер!

— Добрий вечер! відповів Проскуров. — Чогож ви так спішили ся — я був би заждав!

— Нї, як то?... Уф!... Служба перша. Я, як знаєте, не люблю давати на себе чекати. То не мій звичай.

Асесор говорив таким басом, що нам зараз мимоволї дав ся чути сопух руму і тютюну. Єго малі, мутні очи бігали неспокійно довкола, Вкінци задержали ся на моїй особі.

— Мій знакомий — представляв мене Проскуров — пан Н. Н., що тимчасом був ласкавий обняти обовязки мого секретаря.

— Маю приємність знати вас з імени. Дуже рад пізнати. Вислужений штабовий капітан Бесрилов.

Він поклонив ся по войсковому.

— Добре, то ми можемо зараз взяти ся за дїло. Скоро, по войсковому поховаємо єго заки ще трохи видко! — Ходіть-но, люди, сюди!

(Дальше буде).

З друкарні В. Лозинського під зарядом В. І. Вебера.